

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. Ľ. H.**, bývajúceho v H., zastúpeného JUD. L. Š., advokátom v K., proti žalovanému **Ing. E. G.**, bývajúcemu v P.,
o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29 C 13/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. októbra 2010 sp. zn. 16 Co 83/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiadnemu z účastníkov náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom zo 17. februára 2010 č.k. 29 C 13/2007-267 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 1 283,33 Eur do troch dní na účet právneho zástupcu. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca neunesol dôkazné bremeno na svoje tvrdenie, že v danom prípade išlo o simulovaný právny úkon. Uviedol, že v trestnom konaní vedenom na podnet žalobcu voči žalovanému bolo preukázané, že medzi účastníkmi došlo 19. decembra 2001 k uzavretiu zmluvy o pôžičke so súčasným odovzdaním peňazí. Žalobca sa v takom konaní opakovane preukazoval listinami, ktoré mali potvrdiť jeho vyjadrenia, avšak tieto boli znaleckými posudkami kriminalisticko-expertízneho ústavu vyhodnotené ako falšované. Svedkovia vypočutí v tomto konaní taktiež nepreukázali, že žalobca a žalovaný ako zástupca spoločnosti C., s.r.o. spolupracovali za účelom sprostredkovania predaja poľnohospodárskych strojov. Všetky oslovené spoločnosti podľa zoznamu zrealizovaných obchodných prípadov potvrdili, že s uvedenými subjektmi nikdy nespupracovali a kúpu realizovali bez sprostredkovateľa. Zamietnutie žaloby odôvodnil tiež nedostatkom pasívnej legitímácie žalovaného v tomto konaní, pretože žalovaný vymáhanú pohľadávku zo zmluvy o pôžičke 18. marca 2003 postúpil na L. J., ktorý sa stal jej veriteľom

namiesto žalovaného. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p., úspechom v konaní a vznikom trov na právnom zastúpení.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu rozsudkom z 21. októbra 2010 sp. zn. 16 Co 83/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil. V odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, správne vyvodil právne závery a vo veci správne rozhodol a skonštatoval aj správnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Zároveň sa vyporiadal aj v odvolaní uvádzanými námietkami žalobcu týkajúcimi sa splnenia povinnosti unesenia dôkazného bremena v konaní a tiež námietkou týkajúcou sa svojho uznesenia z 18. mája 2009 sp. zn. 8 Co 37/2009, v ktorom riešil otázku prekážky *res iudicata* v prejednávanej veci.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil tým, že konanie bolo postihnuté procesnou vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p., keď postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a to tak, že súdom prvého stupňa nebol ako účastník konania predvolaný na „hlavné pojednávania“ kde sa vykonávali dôkazy relevantné v merite veci. Nemohol tak položiť otázky svedkom a reagovať na priebeh konania, prípadne navrhopovať nové dôkazy. Uviedol, že porušenie povinnosti predvolať účastníka konania na pojednávanie kde sa vykonávajú dôkazy má za následok vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože sa tým účastníkovi konania odníma možnosť uplatnenia jeho procesného práva vyjadriť sa k úkonu druhého účastníka konania a odníma sa tým právo na spravodlivý proces. Zároveň požiadal o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

Žalovaný právo vyjadriť sa k podanému dovolaniu nevyužil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr

to, či dovolanie žalobcu smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolací súd považuje za nutné zdôrazniť, že dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, aj to však nie v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania výslovne pripúšťa zákon. Dovolanie je procesný prostriedok, ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch, v ktorých to zákon výslovne umožňuje, spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu prípadných väd alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia. Dovolanie ale nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním – ani pokiaľ je procesne prípustné – úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením vecí, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zvýrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (porovnaj § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol súd rozsudkom. Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade dovolaním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 druhej vety O.s.p., ukladajúceho dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal prípustnosť dovolania smerujúceho proti rozsudku nielen vo vzťahu k § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Je potrebné uviesť, že ak v konaní došlo k niektorej z uvedených väd, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak tento opravný prostriedok neprípustný, teda aj rozsudok odvolacieho súdu vo veci, v ktorej je dovolanie podľa ustanovenia § 238 Občianskeho súdneho poriadku vylúčené [porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 11/1998, ktoré bolo uverejnené v časopise *Zo súdnej praxe* v čísle vydania (zväzku) 4 ročník 1998 na strane 76 pod č. 38]. Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ dovolateľ nenamietal a v konaní ani nevyšli najavo.

Vzhľadom na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia žalobcu, že v prejednávanej veci mu bola postupom súdu prvého stupňa odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv,

ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolateľ videl vadu tejto povahy v tom, že súd prvého stupňa ho nepredvolal na pojednávania kde sa vykonávali dôkazy v merite veci, preto nemohol svedkom klásť otázky, reagovať na priebeh konania, prípadne navrhovať nové dôkazy.

Podľa § 25 ods. 1 O.s.p. ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa § 51 O.s.p. predvolanie na súd sa deje spravidla písomne a v naliehavých prípadoch i telegraficky, telefaxom alebo telefonicky. Predvolať možno i ústne na pojednávani alebo pri inom úkone súdu, na ktorom je predvolaný prítomný.

Podľa § 49 ods. 1 veta prvá a druhá O.s.p. ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi; ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca bol v prejednávanvej veci zastúpený advokátom JUDr. L. Š., ktorému udelil 15. januára 2007 plnú moc na zastupovanie pre celé konanie (por. č.l. 12). Na súde prvého stupňa bolo vytýčených celkovo sedem pojednávani, pričom na prvých štyroch súd prvého stupňa vo veci samej nezačal konať. Po vrátení mu veci odvolacím súdom na ďalšie konanie sa na súde prvého stupňa uskutočnili ešte tri pojednávania, pričom pojednávania uskutočneného 14. októbra 2009 sa osobne zúčastnil tak právny zástupca žalobcu ako aj žalobca, ktorý bol na tomto pojednávani súdom prvého stupňa vypočutý ako účastník konania. Súd prvého stupňa v rámci tohto pojednávania vypočul aj svedka Ing. M. K. a z obsahu zápisnice vyplýva, že právnomu zástupcovi žalobcu ako aj žalobcovi bolo umožnené klásť svedkovi otázky a právny zástupca navrhol súdu vypočuť v konaní ďalšieho konkrétneho svedka. Súd prvého stupňa zároveň uznesením oznámil termín ďalšieho

pojednávania, ktorý prítomní zobrali na vedomie (por. č.l. 92-94). Vzhľadom na tieto skutočnosti neobstojí tvrdenie dovolateľa, že nemal možnosť v tomto konaní predložiť dôkazy na ochranu svojich práv.

Na ďalšom pojednávaní uskutočnenom 9. decembra 2009 sa zúčastnil právny zástupca žalobcu, ktorý ospravedlnil neprítomnosť žalobcu na tomto pojednávaní. Na tomto pojednávaní bol vypočutý svedok Ing. M. B., ktorému právny zástupca kládol otázky, na záver navrhol predvolať ďalších dvoch svedkov a uviedol, že zabezpečí účasť ďalšieho svedka a oznámi termín pojednávania žalobcovi. Súd prvého stupňa uznesením odročil pojednávanie na 17. februára 2010 o 11.00 hod. na č.dv. 222 s tým, že právny zástupca žalobcu vzal termín pojednávania na vedomie a súd tiež uložil právnenému zástupcovi zabezpečiť účasť žalobcu na odročenom pojednávaní (por. č.l. 248-249). Keďže išlo o právneho zástupcu s plnomocenstvom na celé konanie, v zmysle § 49 ods. 1 O.s.p. nebolo potrebné osobitne doručovať predvolanie na pojednávanie aj takto zastúpenému, na pojednávaní neprítomnému žalobcovi (por. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 155/1999, uverejnené v časopise Zo súdnej praxe č. 3 ročník 2002 na str. 53 pod č. 24). Bolo totiž výlučne vecou (povinnosťou) advokáta žalobcu, ktorému bol termín pojednávania riadne oznámený (naviac i s uložením povinnosti), aby zastúpeného účastníka (od ktorého sa v danom prípade nevyžadovalo v konaní nič osobne vykonať) o tejto skutočnosti včas upovedomil.

Na pojednávaní uskutočnenom 17. februára 2010 sa zúčastnil osobne právny zástupca žalobcu, ktorý neprítomnosť žalobcu na pojednávaní neospravedlnil, ani nežiadal pojednávanie z dôležitého dôvodu odročiť. Z pohľadu konajúceho súdu tak v zmysle § 101 ods. 2 vety druhej O.s.p. bolo možné pojednávať aj v jeho neprítomnosti (tento postup považuje dovolací súd za správny). Súd na tomto pojednávaní vypočul ďalších troch predvolaných svedkov, ktorým právny zástupca žalobcu kládol na doplnenie ich výsluchu otázky a na dotaz súdu uviedol, že ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemá. Prítomným právnym zástupcom účastníkov bolo dané poučenie podľa § 120 ods. 4 O.s.p., na čo súd vyhlásil dokazovanie za skončené a následne vyhlásil aj rozsudok vo veci samej (por. č.l. 254-256 p.v.).

Uvedeným postupom súdu prvého stupňa nebola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať, pretože tak on, ako aj jeho právny zástupca mali vytvorenú možnosť sa

týchto procesných úkonov (pojednávania) zúčastniť, klásť svedkom otázky, navrhovať dôkazy, ktorú možnosť aj využili.

Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že postupom súdu nebola žalobcovi v tomto konaní odňatá možnosť pred súdom konať a dovolateľ tak neopodstatnene vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania z § 237 písm. f/ O.s.p.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 a § 224 ods. 1 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2012

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová